

ACC. N:R M. 16157: 1-25

Landskap: *Jhäne* Upptecknare: *Nils Månsson, Löödala*
Härad: *V. Göttinge* Berättare: " " "
Socken: *N. Mellby* Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1963* Född år *1888* i *N. Mellby*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Räfsor och räfsning. s. 1-25
(teckn. sid. 23-25.)

LUF 120

21/2-63

ACC. N:R M. 16157:/.
/

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

R ä v s o r och r ä v s n i n g .

Den vanliga rävsan ,utan båge, kallades helt enkelt för rävsa så långt jag vet . Men en rävsa med båge kallades för "Buariva" .

Fig 120

Båge blev alltid i dagligt tal "Bue" . Buariva, Buasav,=Buasåg.

helt det vanligen

Var någon särskilt krokig i ryggen ,sade man ryggen står i en Bue.

Så fanns det en s.k. bäreriva ,en rävsa av något större och grövre konstruktion för att den skulle kunna motstå trycket av ett

stort fång hö eller annat som man rävsade ihop . Benämningen

stäckeriva, fruntimmersriva, barnriva har jag aldrig hört talas om

men väl,som förut nämnts,bäreririva och släboriva.

Benämningen rävserka det var vanligt i all synnerhet som det

ansåg som ett fruntimmergöra att rävsa. Det hindrade givetvis

inte att framför allt barn och även vuxna karlar fick rävsa ibland.

Konstruktion.

Skaftet på rävsan hade en längd av 2 meter och var vanligen av aleträ . ~~Det var inte helt rakt utan något böj för att det skulle~~

~~sanlaxdet som rävsas mot mitten~~ Skaftet var rakt och ju rakare

ju bättre . Nedre ändan var något grövre , och på bågriva var skaftet fyrkantigt en 40 cem från huvudet räknat.

Därifrån och upp till översta ändan var skaftet rundsvarvat och slätputsat så att inga ojämnheter eller spinkor räv i handen när man rävste . Var det en "Buariva" så var denna bue träd genom skaftet en 34 cm från huvudet . Var det en vanlig rävs så saknade den båge ,men skaftet var kluvet ungefär så långt upp som bågen eljest skulle placeras alltså en 34 c,m. från huvudet. Det fanns också rävsor vars skaft var kluvet på så sätt att man slitsat upp en en skåra så där en 34 c,m. från nedersta ändan av skaftet och så försiktigt vidgat ut dessa påda ändar och trätt dem in genom huvudet . Självvuxna trädklykor till skaft har jag inte sett .

Huvud.

Virket var alltid av Ask ett träslag som är nästan lika starkt som Ek , men har den fördelen att det inte spricker så lätt som Ek. Att borra hål först till skaftet och sedan till de många pinnarna och så slå i dessa så pass hårt att de inte fallar ur det frestar på en så pass klen träbit som ett rävs huvud utgör. Det lär nog inte finnas något annat av våra träslag som uthärdar

en sådan påfrestning mer än asken. Ett rävsehuvud har vanligen en längd av 70 centimer . Det är svagt böjt och en aning avsmalande mot ändarna , men inte mycket för även i dess ytterändar skall det sitta pinnar och ha ordentligt fäste även de. Där skaftet var genomgluggat genom huvudet slog man alltid ett par små träpluggar i stället för spik . Någon plåtskoning har jag inte sett på nya rävsor . Men väl kunde det hända att rävsans ägare leta fram en lämplig plåtbit och försiktigt nitade den på där skaftet gick igenom huvudet sedan dået såg ut att gå sönder just där. Den nedre delen var hårt utsatt för väta och murknade så småningom och rävsan lirkade betänkligt . Då kunde en plåtbit rädda situationen för en tid och höll det hela ihop än så länge. Gick rävsan i sönder helt på så sätt att huvudet trilla av skaftet så kunde rävsan skaftas om med samma skaft och samma huvud och bli full brukbar igen.

Pinnar.

Rävsepinnarna var alltid även de av Ask och hade en längd av 8 millimeter varav en del gick genom skaftet . Det var riskabelt

att ha rävseppinnarna för långa , var de det bröts de lättare av .

Var de för korta , ja, då var det helt litet som fick plats framför dem och de nådde inte heller tillräckligt djupt i stubben där man rävsade . Det var alltså noga med längden på en rävsepinne. Antalet per rävsa var vanligen 16 stycken . På de färdigköpta rävsorna var de nog svarvade på något sätt ,eller slagna genom någon sorts tuta . De blev emellertid handtäljda så småningom. En efter av pinnarna föll ur allt efter användningen och av växlingarna av torka och blöta . En sålunda förlorad pinne , antingen den fallit ur eller brutits av, vilket var det vanliga , så fick de ersättas med nya pinnar och de var givetvis handtäljda . Det var inte lönt att sätta i andra än av ~~Ask~~ Ask. Pinnarna stack inte upp över huvudet , de var jämnskurna. Hålen var raka och inte koniska - en konisk pinne skulle lättare falla ur än en rak . Pinnarna satt inte i vinkel från skaftet räknat , de lutade utåt så pass mycket att när rävsan var i bruk och skaftet hölls upp i lagom brösthöjd på den som rävste då stod pinnarna lodrät mot marken. Det var en stor fördel att

de gjorde det. Det blev mera plats framför dem , de hugg inte så lätt emot en kant eller hårt föremål och så gled de lättare fram åt marken. Stålpinnar i en trärävsa det har jag väl sett någon gång , men under alla förhållanden slog de inte igenom så att de kom i bruk åtminstone inte i vår bygd.

Bågar.

Bågar nyttjades som stag -stöd för huvudets ytterändar och som ett hinder för att höet ^{inte} gled över huvudet om rävsan blev riktigt full. Höet samlades framför bågen och följde med bättre med en bågrävsan än med en vanlig som endast hade staken som hinder för höet att glida över rävsan . Bågrävsan var däremot lite tyngre än den vanliga rävsan och därför inte så omtyckt av rävserskan. Virket till bågen var nog inte alltid av Ask även om det var det mest vanliga träslaget . Ett mjukt träslag ^{Lind} eller vide som kunde böjas färskt och formas till och sen hängas på tork var lämpligt till bågar . Mins i min barndom hur man kunde komma till ställe där man höll på gammal sed med att skaffa sig redskap hände det att flera sådana där bågar hängde till tork på en

6

solig vägg i sommartid . De hade allt böjts över en form ,sakta och försiktigt så de inte bröts , och sen bands ändarna i ett lagom läge med ett streck eller en ståltråd. När de sen blev torra kunde de införpassas på sin plats i rävsan. Det kan tilläggas att bågen inte alltid var av trä, ibland ersattes den av en grov ståltråd och gjorde precis samma nytta och var givetvis behändigare att böja till och fastsätta. Om konstruktionen förändrats i mannaminne? Säkerligen inte , har aldrig av äldre personer hört talas om någon annan konstruktion än de nu beskrivna. Trärävsan är ett prima och behagligt redskap att använda och där till billig i anskaffning . Det var viktigt att rävsan var väl ~~balans~~ balanserad och framför allt rak i skaftet . Var rävsan en liten smula tyngre i ena ändan av huvudet blev den besvärlig att använda . För varje gång den lyftes från marken tyngde den ena ändan av rivhuvudet ner före den andra och fick vridas rätt och det blir tröttsamt i längden om den skall lyftas och sättas till marken en hundratusen gånger per dag . Det just inte bättre om krökte sig och blev snett på något vis ,även då blev det oerhört tröttsamt i längden.

ACC. N:R M. 16157:7.

Dekoration .

7
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nästan alla rävsor som man köpte var målade med någon färg.

Det var mest rött blått och grönt . Den vanliga rävsan, skiss nr

ett den var alltid ljusröd. Rävsan skiss nr två lika ofelbart
målad grön och skiss nr tre ja den förekom sällan och kunde nog

förekomma med vilken som helst av de förut nämnda färgerna,

troligen blå. Skaftet var aldrig målat på en rävsan ,det var bara

den nedre delen som var målad allt av praktiska skäl. Ett målat

skaft skulle givetvis medföra att målningen slets av vid an-
vändningen och mest på skaftets övre del , då däremot den nedre

delen kunde behålla sin färg bra länge. Att man målade om en

rävsan förekom nog aldrig av den anledningen att när målningen

hunnit slitats av var allt rävsan också i det närmaste slut

och man köpte en ny. Det är verkligt att det också förekom or-

nering som extra prydnad på den övriga målningen . Den var av

enklaste slag , det var en stämpel i vit färg som skulle före-
ställa en ros en liten plätt som också kunde föreställa spår

efter en katt. Några fästmörävsor har jag inte hört talas om

Ofs!
se tecken.
sid. 23-25.

ACC. N:R M. 16157:8.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ej heller att någon fästman förfärdigade och målade någon rävsä till sin fästmö . Någon utskärning på rävsan , mins det inte direkt men det är tänkbart . I så fall var ägaren initialier som som skars in. Kvinnfolk som gick på dagsverke och rävsade ville gärna hålla sig med en egen rävsä , en som var bra och väl ballanserad. Eljest kunde det hända att hon fick en sämre rävsä som ingen annan ville ha på gården . Dagsverkarna hade vanligen en spade och en skyffel med sig när de gick bort på arbete då sådana verktyg skulle användas och det var mycket vanligt att man då skar in sina initialier på skaftet för att kunna få sitt eget redskap med hem igen. Hötjugorna märktes också och det var nästan nödvändigt t.ex. vid en ströskning där det var minst dussintalet tjugor i användning och att då få sin rätta tjuga med hem i kvällningen när skymningen fallit på var inte tänkbart om inte tjugan var märkt, och därför kunde kännas igen.

Olika slag av rävsor.

Har redan talat om tre sorters trärävsor och de användes till att rävsä hö med först och främst . Två kvinnfolk gick och rävsade

hö mot varandra till en s.k. dubbelsträng . En man kom efter
med en hötjuga och samlade ihop höet i stackar eller vålmar ,
och efter kom ännu en rävsare och rävste efter där strängen legat
så att allt var rent ända in till stacken, det var den vanliga
gången i äldre tider när man som det sades "lade ihop hö" .
så rävste man stubbåkrar - ett nästan tröstlöst arbete - sedan
säden var inbärgad och åkern låg öde och tom till synes ,så skulle
åkern rävsas ren för hand -kallades för ~~stån~~"stråa" därför att
det var de överblivna ståna som skulle rävsas ihop och köras hem
även de. Så hände det rätt ofta att man högg säd med lie och la-
de den på "skår" och lät den ligga så där lös och torka någon
dag . Sedan den sålunda blivit halvtorr så rävste man upp sträng-
arna -skårerna- i lagom stora små högar till en nek, En rävste
och en annan gick efter och tog upp det rävsta och band det
till en nek , ett utmärkt sätt att få säden torr , Den var halv-
torr när den bands och kunde således bindas större och ändå
torka vidare .När höskörden eller sädhösten var över spildes det
alltid en hel del vid vägen ,vid uppkörslor genom grindhål och

ACC. N:R M. 16157: 10.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

och dylikt och då körde man före med en vagn och ett par gick efter

och rävste upp det spilda och hivade på vagnen och kom med hem .

Det spildes hemma också vid dörrar och inkörslar och det fick

rävsas överallt. Till och med på vintern behövde man rävsan

när slagtröskan gick i jämna slag från morgon och till kväll .

Då behövde man också rävsan . När man dunkat säden på båda sidor

och samlat upp den för hand och bundit den i klippor då fanns det

alltid lite smått kvar som fick rävsas bort ,och säden föstes

alltid bort till sidan eller ändan av logen med en upp och ned-

vänd rävsa . Så fick man rävsa löv i trädgården och kanske grus-

gången också innan järnriivorna blev vanliga . På sådana ställen

där man hade lövängar som slogs med liar där var rävsan än mer

nödvändig inte bara till att direkt rävsa med utan till samla

ihop fång och bära fram till öppna och soliga ställen där höet

torkade bättre .Vid sådana tillfällen hade man rävsor av en gröv-

re sort - det behövde vara extra starka till att bära med - .

Eljest var typen densamma -bågriva skulle det vara förstås.

Låt mig tillägga - rävsan är alldeles nödvändig på ett jordbruk

än i dag även om man inte numera använder den på åkern vid hö eller sädhöst . Det lönar sig inte att spilla dyrbar tid med att rävsa upp de strå som är kvar på åkern efter det att säden är inkörd. Självbindaren är ju utmärkt även på så sätt att när den hugger och binder blir det rent på åkern utom på de små plättar där sädesskylarna har stått och som de ofatast stått i rad är det lätt att med en hästrävsa -förlåt motorrävsa- köra upp och ner där en sådan sädesrad har stått. Handsävsan måste man ändock ha kvar och även jag som villaägare rävser åtskilliga gånger på tomten under sommarens lopp.

När hästrävsan kom till användning ?

Hästrävsan kom allt till användning de första åren på detta århundrade ,1905-- 1910. Skulle tro att vi hemma fick vår första hästrävsa 1906 och den var av trä både när det gällde hjul och skaklar och den ställning i vilken de fjädrande stålpinnarna var fästa . Den var mjuk och behaglig i sin gång , men hade sina nackdelar . De höga hjulen hade svårt för att hålla , Navet var av gjutjärn och ekrarna kunde ju inte fästa i detta på samma

ACC. N:R M. 16157:12.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

sätt som i ett tränav med påföljd att de lirkade lösa och det hela blev lirkigt vid användningen . Träbalken som pinnarna var fästade i den svackade ner mer och mer för varje år och till sist blev rävsan oduglig och vi köpte en ny rävsä helt av järn utom själva skaklarna som var av trä. Hemma de vi ett s.k. familjejordbruk om 33 tunnland och hade således väl användning för en hästrävsä. De mindre jordbruken väntade länge innan de köpte någon hästrävsä , de lånade av oss andra med påföljd vår rävsä gick mycket i lån och slet så mycket mer.

De nyare hästrävsorna av järn rätt snart i bruk i vår bygd och blev allt i bruk på samma gång som vår förut beskrivna rävsä av trä alltså 1905 . De amerikanska hästrävsorna kom nära nog ~~de~~ lika tidigt som vilka tillverk ats i Sverige . Våra egna bruk uppåt landet tillverkade nog rävsor lika tidigt ,kanske tidigare än som de amerikanska hom hit. I min barndom fick min 10 år äldre bror plats hos en man i Elmhult Svensköps socken (Frosta härad) han hette Sören Olsson och var ett mekaniskt snille och han tillverkade hästrivor helt av järn utom skaklarna . Prima rävsor

var det,

och min egen morbror som var järnhandlare i Hörby köpte hans
rävar och sålde. och detta hände nog 1907 . Släprävsan som drogs av
en häst kom långt senare , minst tio år senare än som hästrävsan
på höga hjul och fjädrande stålpinnar . De användes till att
fösa ihop de strängar ^{som} lagts upp med hästrävsan . Det var så mycket
värdefullare som man började använda hässjor för att torka klö-
vern på. En hässja lika mycket som 6 a 7 vanliga höstackar
och givetvis blev det långt att bära klövern till hässjan . Men
med en släprävsan och en häst som drog fram klövern gjorde det
inte så mycket om det blev några steg längre att gå . Släprävsan
tog ju med sig fyra a fem gånger så mycket som en man kunde bära .
Med andra ord , en man fick gå en fyra a fem gånger för att bara
fram samma volym som släprävsan tog med sig på en gång. Nu är
t.o.m. släprävsan omodärn. På gården där hemma som min son nu
har med tillköpt närliggande gård har man en sorts "trillrävsan"
framför traktorn som i vinande fart lägger upp klövern i strängar
så ligger de ock torkar lite en halv dags tid och sen kommer
traktorn med en lyftapparat samlar upp och lyfter klövern di-
rekt på vagnen .

Hemkomna med lasset tar en hiss upp hela lasset på en gång och en fläkt blåser frisk luft underifrån in i ladan och torkar det hela till ett utmärkt kreatursfoder. Handrävsan kommer inte med i bilden förr än det skall rävsas upp lite grand kring husen och så där. Om det brukades särskilda rävsor för tångtäkt, Vid Sjögräs eller fräkenslåttern . Vid mosstäkt för att riva loss mossan med hölja över jorden vid rågsådd eller för att raka ut ut gödsel med känner jag inte till sådant har inte förekommit här i vår bygd , vi har ingen sjötång eller sjögräs här. Men att harva loss mossor för att samla torvstöv det har man alltså gjort och gör ännu , och sedam mossan legat och torkat rävsades den ihop med hästrävsor -- eller kanske traktor *rävsor*

Om tillverkningen av rävsor kan jag inte säga någonting därför att här i vår bygd i södra V. Göinge förekom ingen sådan slöjd som det t.ex. gör uppe i N.Göinge . Vet inte om någon hantverkare som tillverkat handrävsor ~~en~~ utom smederna som gjorde en och annan järnrävsor på beställning . Uppe i N. Göinge var det mer vanligt med sådana alster som rävsor

ACC. N:R M. 16157:15.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

liar och lieskaft . För en del år sen bodde här en man, Nils Månsson i Maglö, som varje år köpte hem rävsor lieskaft och liar och brystenar och sålde på torget i Sösdala . Har fått veta att han köpte sina varor från Folke Perssons träslöjdsfabrik i Flyboda. Lönsboda . Sedan Nils Månsson slutade med sin torghandel med dessa slöjdalster lämnade han det hela till järnhandlare E. Rosenlund i Sösdala och han trodde att Folke Persson möjligen levde ännu , fast gammal. Att man lagade söndriga rävsor var givetvis tvunget och det gjorde man alltid hemma på gården . Det var inte bara så att man satte i en och annan rivepinne som som gått av utan man fick allt skافت om rävsan d.v.s. rivehuvudetsattes på det gamla skافتet som inte blev mer än ett och ett halvt tum kortare för varje gång en sådan lagning utfördes . Den omtänksamme husbonden hade vanligen en låda med halvfärdiga rivepinnar som var torra och lätt kunde tijas till och sättas i rävsan . Att man målade årtalet för anskaffningen var det nog ingen som brydde sig om inte vad jag vet .

Konsten att rävsas.

Ja nog var det en konst alltid som fick läras in ordentligt.

Om man var högerhäänd fattade man lätt med högra handen ovanpå

skaftet medan vänstra handen ställdes under till i övre ändan

av skaftet och drog man rävsan så att den följde marken som

skulle rävsas. Det var inga hårda grepp utan lätt och smidigt

så att händerna kunde förflyttas neråt skaftet allt efter som

"rivedraget " närmade sig den rävsande. Det blev tröttsamt i

längden och det ville till att man bytade om och hade höger hand

i övre ändan på skaftet och den vänstra nederst på skaftet.

Skulle man rävsas länge eller vända och gå motsatt håll var det

nödvändigt att skifta om med de olika greppen , vänster höger

och om igen . Det är klart att rävsningen ansågs som ett kvinno-

göra men nog fock manfolket också rävsas ibland . Att man rävste i

i kapp det hände nog ibland på de större ställena där det var

många i farten på en gång -- jag har inte sett det i alla fall .

Vid vilken ålder man lärde sig rävsas ? Ja ute på lantbruken fick

barnen ,både pojkar och flickor lära sig rävsas mycket tidigt .

Vid 7 a 8 årsåldern fick man allt vara med. Det var roligt till

en viss grad men hu vad man blev trött och längtade efter kväll. Värst var det när det blev blåsor i de små nävarna och till sist rent av hål i skinnet när blåsan brast . Hur fort det gick och hur många höttappar en rävserska skulle ha i luften på en gång har jag inte hört någonting om , Sådant har nog förekommit på de större gårdarna . Hos min farbror som hade ett större hemman än vi såg jag en gång hur sju stycken slätterkarlar slog klöver efter varandra med lie ,och då var det två av gårdens flickor som med var sin rävsas tog hand om de sju strängar som slätterkarlarna lämnade efter sig och sprätta ut dem med rävsas . Det såg verkligen ut som det gick jämt ihop med takten för dem alla. Hur rävsan användes har jag ju beskrivit i det föregående och kan endast tillägga att nog rävsade man lön och ris på slätterängarna tidigt på våren för att inte ris och bråte kom i lön när man fram i juli hösta ängshöstnad . Hemma hade vi ingen sådan ängshöstnad endast åkerklöver. Men vid 14-års åldern var jag i en grannby som hette Ella på en gård där och "Risa " som det hette . Vi var fyra stycken , en gammal gumma två flickor och jag som höll på

hela dagen innan ängen vart färdig och rensad. Husbonden gick med och tog hand om det rävsta och brände upp riset och lövet som samlades ihop. Sådant förekommer inte numera, det bleve för kostsamt med nutida arbetslöner.

Det förekom en sorts rävsning till på ~~efxxx~~ eftersommaren.

Det var vanligt att man högg en bit färsk och späd klöver av andraårsväxten och fodrade svinen med. Tillsammans med lite gröpe och skummmjölk var det ett utmärkt svinfoder. Men sådant gräs fick höstas varje dag. Lien hänge man upp på ett staket eller en trädgren och en rävsan gjorde lien sällskap och händes också upp där ute i marken och så höstade man varje morgon medan daggen låg på och rävste upp det ordentligt varje gång. Den lien och den rävsan mädde inte riktigt bra av att så där hänga ute dygnet om. Eljest förvarades rävsorna ordentligt inomhus efter efter användningen. På varje ställe fanns vanligen en huggebod där det fanns en hyvelbänk och redskap av alla de slag och där hängdes också rävsorna upp. Rävsan var ju ett ömtåligt ting och ställdes den vårdslöst ute ~~xxx~~ där man körde med häst och

vagn och blev överkörd gick den ohjälpligt i kras .

Hur man bar en rävsä när man gick till och från arbetet? Ja det var vanligt att den bar med huvudet före . Skulle man bära den på motsatt vis kunde den lätt hugga fatt i något föremål och brytas itu. Manfolk bar i regel en rävsä eller en lie på axeln och då var den ju skyddad på ett bättre vis då den kom högre upp. Bars rävsan på axeln så höll man i skaftet och rävs huvudet pekade snett mot skyn. . Ställde man en rävsä ifrån sig för att göra något annat än rävsä en stund , ja då hängdes den helst upp på ~~så~~ som förut nämnts , på ett staket eller på en trädgren så att den inte kom i vägen för någon eller något och bli skadad. En bra rävsä var man rädd om som ögat.

Några tydor eller tecken i samband med rävsor eller något skämt minns jag inte förekommit. Det enda jag hört var om en gumma som hade sådan makt med vinden att hon knappast behövde rävsä något vidare , hon fick vinden att blåsa dit hon ville ha höet och klarade således av flera kvinnors arbete alldeles ensam.

När jag går igenom frågeformuläret finner jag ett och annat inte

blivit besvarat . Att man sökte förhindra att en rävsaslog sig
var man mycket mån om och därför hängde man gärna upp den på
vägg där man slagit in ett par spikar så pass långt ifrån var -
andra att rivstaket fick plats mellan dem och rivhuvudet vilade
på båda spiken och rivstaken hängde fritt neråt väggen och höll
sig rak. Hötjugor med tre horn har jag visserligen sett för länge
sen men de var högst sällsynta och jag tror inte det går att upp-
bringa någon sådan för närvarande. Att fösa ihop höet med en upp-
och nedvänd rävsaslog gällde nog mest s.k. ängshö . Detta sorts hö
var svårt få att hänga med på en vanlig tjuga och därför tog
man allt till den grova rävsan och föste ihop med . Samma var
när det gällde att bära fram ängshöet inne ifrån buskarna och
ut till en öppen plats där sol och luft kunde torka höet.
Ängshöet torkade för övrigt dubbelt så fort som den mera strida
klövern och timotejen där saftiga skälkar behövde en veckas
bra torka. När det gällde inköp av rävsor så köptes de på Sös-
dala marknad i april och på vanliga torgdagar på våren och försom-
maren , och för övrigt kom det slödhandlare uppe ifrån Norra ^{delar av} Göinge

21

som köre neråt slätten med sina långa lass av slöjdalster.

De hade stegar -det var de som var så långa- träskoffor, lieskaft

rävsor och mycket annat och för det tredje så såldes sådant i
varje järnhandel och slöjdaffärer som vi också haft i Sösdala.

Någon beställning av rävsor behövdes alltså inte , det var bara

att välja av de sorter som salufördes. Att man köpte en rävsa
varje år var inte ovanligt för dels slets pinnar och rivehuvud

upp , pinnarna på en riva kunde bli så korta till sist att det

blev opraktiskt att använda den . Rivehuvudet kunde brista på

mitten där skaftet gick igem och försvagade träet , det kunde

brytas av och skaftas om några gånger , men inte hur många gånger

som helst . En ovand rävserska eller rävsare förstörde lätt en

eljest bra rävsa genom att ta för hårt ibland småsten och ojämnheter
med påföljd att rävsan bröts på något vis.

Rävsans historia för tanken tillbaka till de gamla tiderna då det
fanns gott om folk på gårdarna med barn i alla åldrar som var

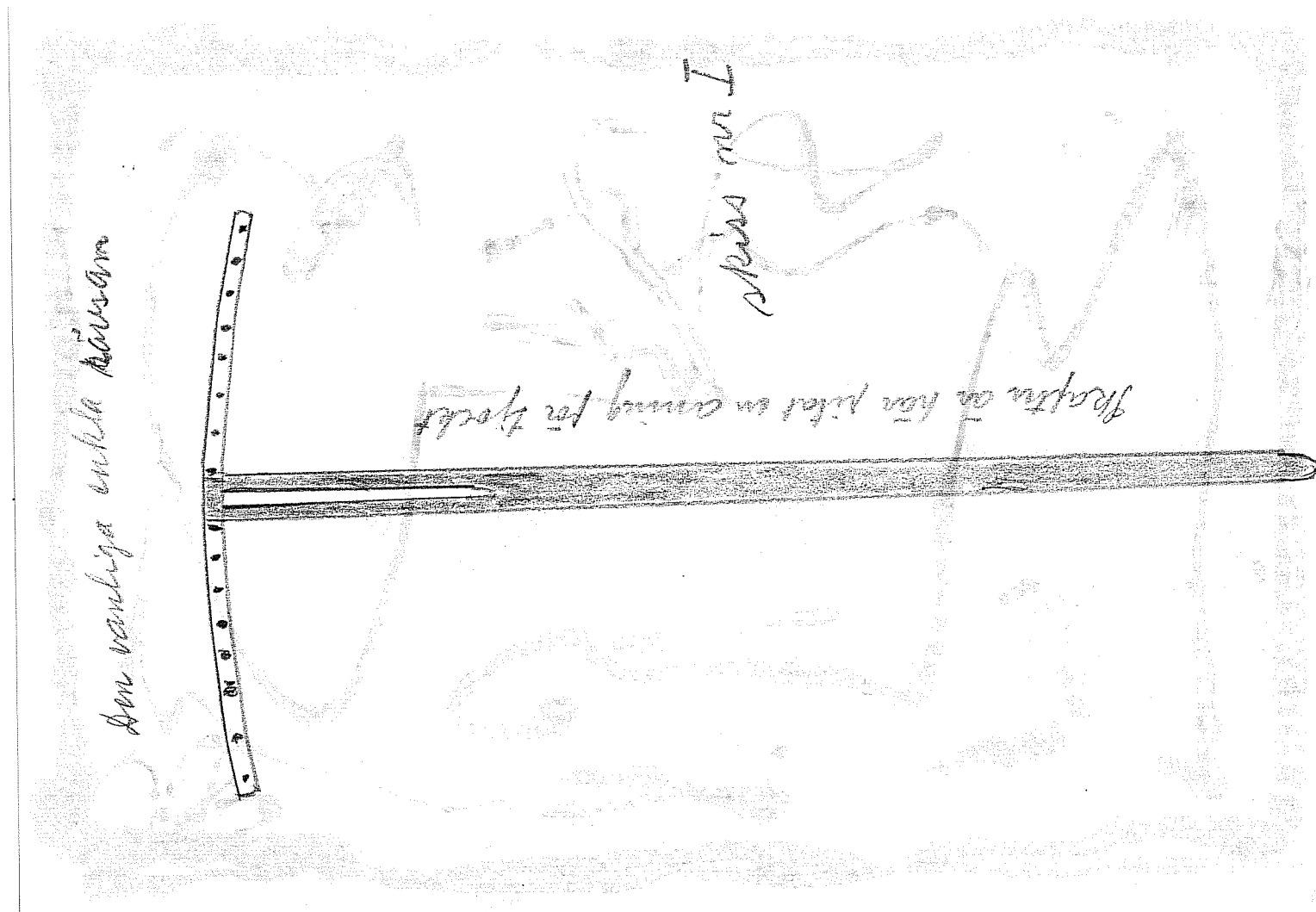
hemma mycket längre än nu . Då fanns det folk som bodde i de

små stugorna som gick på dagsverke hos bönderna och levde med

i byns allmänna rytm och räknades med till byagemenskapen och
deltog inte bara i arbetet när det var bråttom utan levde med
i de olika familjernas glädje och sorgeämnena. Måltiderna var
ju alltid gemensamt både med tjänare och dagsverkare tillika
med familjens medlemmar, och det var liksom en högtid att sitta
bords när man var många. Stugornas folk som höll sig med red-
skap själva behöll dem länge och aktade dem väl och hos dem
kunde en rävsas bli gammal ja till och med maskäten innan den
tjänat ut. Det var fattigt för de flesta och nog hade våra förfä-
der det sämre än vi både beträffar mat, bostad, kläder och möj-
ligheter till nöjen och förströelse. Det fina var i alla fall
det i äldre tider behövdes så lite för att det skulle bli högtid

Skings
v. Skings hed.
H. Mellby sv.

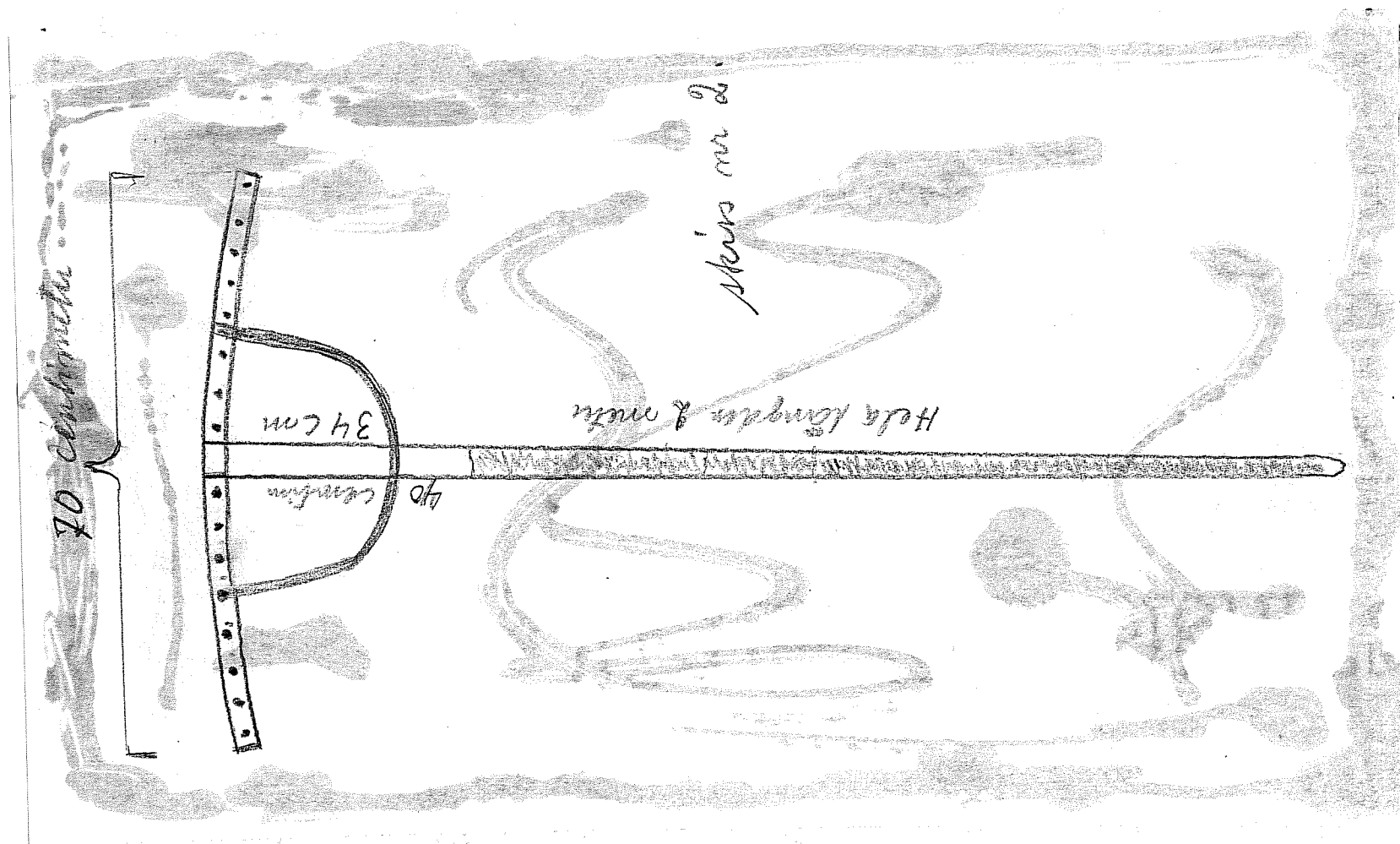
M. 16157: 23.

Int. av lantbr. Nils Månsson, Lödala
år 1963

Skane
V. Gönge lvd.
N. Mellby m.

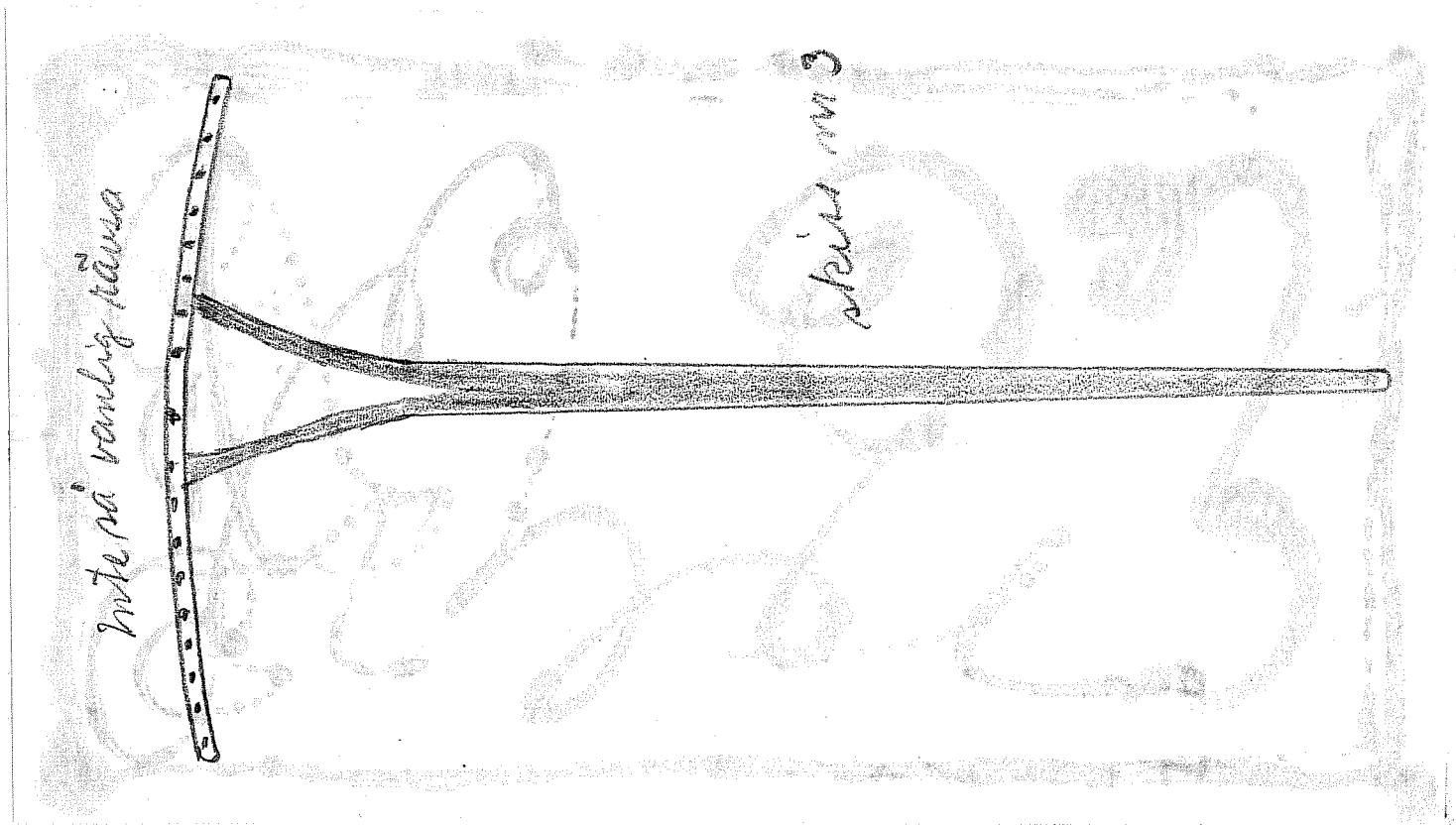
M. 16157: 24.

Inl. av lantbr. Nils Månsson, Försdala
år 1963

Skåne
V. Göringe lvd.
N. Mellby nr.

M. 16157: 25.

Int. av lantbr. Nils Månsson, Lössåla
år 1963